

Ką turėtumėte daryti, jei manote, jog iš jūsų vaiko tyčiojasi?

Jei manote, kad jūsų vaikas kenčia nuo patyčių:

a) Pasidalinkite savo įtarimais su vaiko mokytoju arba klasės auklėtoju. Jis arba ji žinos, ką daryti ir kaip elgtis patyčių atveju, kad netinkamas elgesys liautųsi, reaguoti į tai, kas jums kelia nerimą.

b) Pasikalbėkite su savo vaiku, pasakykite jam arba jai, jog nerimaujate dėl jo, ir užduokite šiuos klausimus:

Ar kiti mokiniai mokykloje tave erzina?

Ar kas nors mokykloje prie tavęs kabinėjasi?

Gal yra mokinių, kurie tave atstumia ir tyčia neleidžia dalyvauti bendroje veikloje?

c) Pasistenkite kuo daugiau sužinoti apie vaiko kasdienybę mokykloje. Jei iš jūsų vaiko tyčiojasi kiti, jis arba ji gali bijoti arba gėdytis pasakoti apie savo sunkumus. Jūs galėtumėte jam užduoti šiuos klausimus:

Ar šįmet mokykloje tu turi artimų draugų? Kas jie tokie?

Su kuo tu sėdi prie stalo per pietų pertrauką arba mokyklos autobuse?

Ar mokykloje yra mokinių, kurie tau labai nepatinka? Kodėl tau jie nepatinka?

Ką dar galėtumėte padaryti, jei manote, jog iš jūsų vaiko tyčiojasi?

a) Skirkite daugiau dėmesio savo vaikui.

Palaikykite savo vaiką ir pasistenkite kuo daugiau sužinoti apie patyčias. Neignorukite patyčių ir nesiūlykite vaikui į jas nekreipti dėmesio, nes toks jūsų elgesys reikštų, jog patyčios nėra blogai.

Nekaltinkite savo vaiko dėl patyčių. Nesvarbu, ką jūsų vaikas darytų ar kaip elgtųsi, jis nenusipelno patyčių.

Atidžiai klausykitės to, ką jūsų vaikas pasakoja apie patyčias. Paprašykite jo arba jos papasakoti apie tai, kas įvyko. Paklauskite, kurie mokiniai dalyvavo patyčiose, kur visa tai vyko, ar buvo įvykio liudininkų.

Paaiškinkite jam arba jai, kad patyčios yra netinkamas ir neleistinas elgesys ir kad jis arba ji dėl to nekaltas. Pasakykite savo vaikui, jog džiaugiatės tuo, kad jis arba ji išdrįso apie tai prabilti. Pasakykite jam arba jai, kad pasistengsite išspręsti šią situaciją, ir paaiškinkite, kokių veiksmų žadate imtis.

Jei nepritariate tam, kaip jūsų vaikas mėgino susidoroti su patyčių situacija, *nekritikuokite* jo arba jos.

Nesiūlykite savo vaikui keršyti. Toks elgesys neišspręs problemos, atvirkščiai, kerštas gali tik apsunkinti susiklosčiusią situaciją, be to, vaikas mokykloje gali turėti nemalonumų.

Nepraraskite savitvardos, kontroliuokite savo jausmus. Pasistenkite ramiai apmąstyti tai, kokių veiksmų žadate imtis.

Jei jūsų vaikas maldauja jūsų niekam mokykloje nepasakoti apie tai, kas nutiko, galite jam pasakyti: „*Tai, kas įvyko, yra negerai. Tai prieštarauja mokyklos taisyklėms ir toks elgesys turi būti sustabdytas. Tėvai sutiko padėti užtikrinti vaikų saugumą mokykloje. Mes privalome apie tai informuoti mokyklos darbuotojus. Mes pažadame, jog stengsimės pagerinti situaciją, o ne pabloginti.*“ Niekuomet nežadėkite savo vaikui nepasakoti apie patyčias mokyklos darbuotojams, jei iš tiesų ketinate tai padaryti.

b) Pasikalbėkite su savo vaiko klasės auklėtoju arba mokyklos direktoriumi.

Pateikite jam faktus, kuriuos žinote. Pasakykite jam, jog norite bendradarbiauti, kartu spręsti šią problemą.

Nesikreipkite į mokinio (ar mokinių), kurie užgauliojo jūsų vaiką, tėvus. Leiskite tai padaryti mokyklos darbuotojams.

Tikėkite, kad patyčios bus sustabdytos. Kuo dažniau apie tai kalbėkitės su savo vaiku ir jo mokytojais.

c) Nors vaikas, kuris tampa patyčių objektu, nėra atsakingas už susiklosčiusią situaciją, yra dalykų, kurie gali padėti jūsų vaikui geriau jaustis:

Skatinkite savo vaiką susirasti papildomų užsiėmimų, kurie padėtų jam susidoroti su sudėtingomis situacijomis, tokiomis kaip patyčios.

- Skatinkite savo vaiką praleisti kuo daugiau laiko su draugiškai nusiteikusiais klasės draugais. Jei įmanoma, leiskite savo vaikui bendrauti su klasės draugais ir už mokyklos ribų.*
- Padėkite savo vaikui susirasti naujų draugų už mokyklos ribų.*
- Paaiškinkite savo vaikui, kaip jis gali pasirūpinti savo saugumu, pavyzdžiui, kreipdamasis pagalbos į suaugusįjį.*
- Vaiką apsupkite meile. Kuo dažniau kalbėkitės su savo vaiku.*
- Jei jums arba jūsų vaikui reikėtų papildomos pagalbos, pasikalbėkite su mokyklos psichologu, socialiniu pedagogu arba kitu specialistu.*

Kaip reikėtų elgtis, jei jūsų vaikas tyčiojasi iš kitų?

- a) *Paaiškinkite savo vaikui, jog rimtai žiūrite į patyčias ir kad toks elgesys yra netinkamas.*
- b) *Sukurkite aiškias elgesio taisykles, kurių laikysitės namuose. Pagirkite savo vaiką, jei jis laikosi nustatytų taisyklių, ir naudokite nefizines ir pagrįstas bausmes, kai taisyklių nesilaikoma. Pagrįsta ir tinkama bausmė patyčių stabdymo atveju galėtų būti tam tikri laikini apribojimai, pavyzdžiui, draudimas naudotis telefonu arba elektroniniu paštu bendraujant su draugais ir draudimas užsiimti kita veikla, kuri jūsų vaikui patinka.*
- c) *Praleiskite kuo daugiau laiko su savo vaiku ir kruopščiai stebėkite ir prižiūrėkite jo veiklą. Sužinokite, su kuo bendrauja jūsų vaikas ir kaip jis leidžia laisvalaikį su draugais.*
- d) *Ugdykite savo vaiko gabumus ir skatinkite jį įsitraukti į teigiamą veiklą (įvairius klubus, muzikos pamokas ir nesmurtinius sporto būrelius). Pasistenkite prižiūrėti jo elgesį ir veiklą tose vietose.*
- e) *Pasidalinkite savo įtarimais su vaiko auklėtoju, mokyklos socialiniu pedagogu, psichologu ir/ar kitu mokyklos darbuotoju. Bendradarbiaukite su jais, kad kartu padėtumėte vaikui suvokti, jog užgaulus jo ar jos elgesys kitų vaikų atžvilgiu turi liautis.*
- f) *Jei jums ar jūsų vaikui reikia pagalbos, pasikalbėkite su mokyklos socialiniu pedagogu (136 kabinetas), psichologu (143 kabinetas) ir /arba kitu specialistu.*

Parengė Marijampolės „Šaltinio“ pagrindinės mokyklos socialinė pedagogė metodidinkė Erika Penkauskienė pagal Olweus patyčių prevencijos programos medžiagą